

Big išju predstavlja

PISMO MLAĐEM SEBI

**100 inspirativnih ljudi
o trenucima koji su im
oblikovali živote**

Osmislila i uredila

DŽEJN GREJAM

Prevela

Katarina Jotov Stanisavljević

■ Laguna ■

Posvećeno svima
koji su ikada prodali ili kupili *Big išju*

sadržaj

Predgovor	13
Džon Berd	16

Prvo poglavlje: Ambicija

Bili Džin King	21
Mira Sajal	25
Alis Kuper	29
Džon Ronson	33
Melani Si	36
Mo Farah	39
Tom Džouns	43

Drugo poglavlje: Kreativnost

Linda La Plant	49
Meri Džej Blajdž	53
Ozvald Boateng	57
Filip Glas	61
Rufus Vejnrajt	65

Šanaja Tvejn	69
Verner Hercog	73

Treće poglavlje: Vera u sebe

Val Makdermid	79
Andrea Bočeli	83
Dajana Abot	87
Imelda Stonton	90
Džefri Arčer	93
Džon Litgou	97

Četvrto poglavlje: Inspiracija

Mejvis Stejpls	103
Dezmond Tutu	106
Dejm Džuli Volters	110
Majkl Pejlin	115
Ričard E. Grant	119
Tim Pik	124
Vilbur Smit	128
Vigo Mortensen	132

Peto poglavlje: Porodica

Grejson Peri	137
Čelsi Klinton	141
Šami Čakrabarti	145
Davina Makol	149
Ber Grils	153
Dejvid Kameron	157
Dejvid Tenant	159
Pru Lit	163

Šesto poglavlje: Prijateljstvo

Džoana Lamli.	169
Su Perkins.	173
Dion Vorvik	175
Grejam Linehan	178
Majkl Viner.	182
Rodžer Daltri	185
Vil.aj.em.	189

Sedmo poglavlje: Istrajnost

Olivija Njuton-Džon.	197
Bari Makgvigan.	201
Džejmi Oliver.	205
Stela Rimington	209
Trejsi Emin	213
Meri Robinson	215

Osmo poglavlje: Hrabrost

Džejn Linč	221
Harijet Harman	225
Maks Hejstings.	229
Ranalf Fajns.	232
Salman Rušdi	235

Deveto poglavlje: Sudbina

Malkom Makdauel.	243
Rubi Veks.	247
Džejms Erl Džouns	249
Baz Oldrin	251

Deni Devito	255
Juan Makgregor	259
Ozi Ozborn	263
Pol Makartni	267

Deseto poglavlje: Starenje

Džefri Raš	273
Krisi Hajnd	277
Merijen Fejtful	280
Armando Januči	283
Ijan Renkin	286
Margaret Atvud	290
Rodžer Mur	294

Jedanaesto poglavlje: Pogled unazad

Ijan Makjuan	301
Sleš	305
Alister Kembel	307
Bendžamin Zefanaja	312
Beni Anderson	315
Boj Džordž	319
Dilan Moran	323
Mit Louf	327
Mik Flitvud	331
Mirijam Margolis	335

Dvanaesto poglavlje: Ispunjenje

Rodžer Banister	341
Meri Bird	344

Kolum Toubin	347
Dominik Vest.	351
Edi Izard	356
Hari Širer	360
Džon Lajdon	363
Rod Stjuart	367

Trinaesto poglavlje: Ljubav

E. L. Džejms	375
Fifti Sent.	378
Džon Kliz	382
Nil Gejmen	386
Olivija Kolman	391
Sajmon Kalou.	394
Vilko Džonson	397

Dodatni materijal

Bili Pajper.	403
Dejv Grol	408
Doli Parton	415
Džarvis Koker	421
Lin-Manuel Miranda	427
Ričard Osman	432

Predgovor

Još 2007. godine došla sam na jednu ideju. Pre toga sam, kao novinar, obavila mnogo intervjua i dugo sam razmišljala o tome kako mogu da podstaknem osobe sa kojima razgovaram da otvoreno i iskreno govore o svom životu. Shvatila sam da jedina osoba koju svi mi pokušavamo da ne lažemo, jedina osoba koja nas poznaje i u najboljem i u najgorem izdanju, jesmo mi sami. Pitala sam se kako se veoma uspešni ljudi osećaju kada se prisete kakvi su bili pre ostvarenja svog velikog sna; da li misle da bi taj tinejdžer pucao od ponosa zbog njihovih kasnijih postignuća i da li ima nekih stvari koje radije ne bi rekli toj prostodušnoj osobi tako punoj nade?

Pokrenula sam rubriku „Pismo mlađem sebi“ pre četrnaest godina i ona je prvobitno išla kao jedan stubac na kulturnim stranama škotskog izdanja *Big išjua* (*Big Issue*). Urednik i ja smo brzo uvideli da smo pronašli ključ kojim ćemo otključati čak i one najzatvorenije među velikim imenima. Rubrika je najpre dobila dvostruko više prostora, pa je on još jednom udvostručen i tako je ispunila dve strane na početku *Big išjua* koji izlazi širom Velike Britanije, gde se još uvek novi broj objavljuje svake nedelje.

U narednim godinama sam intervjuisala više od 600 ljudi i saznala sam mnogo o ljudskoj prirodi i načinima na koje reagujemo na slavu, bogatstvo i moć. Mnogi intervjuisani su mi rekli da im je naš razgovor probudio davno zakopana sećanja, dok su drugi kazali da im je zbog intimne usredsređenosti na neprijatne istine o sebi i na lične vrednosti delovao kao psihoterapija. Mnogo je suza proliveno.

Ono što se najizrazitije pokazuje jeste koliko te formativne tinejdžerske godine suštinski oblikuju način na koji se suočavamo sa svojom budućnošću i procenjujemo svoju prošlost. Neki intervjuisani, kao što su Pol Makartni i nadbiskup Dezmond Tutu, gajili su topla osećanja prema nesputanim, ushićenim mlađim verzijama sebe, nesvesnim iznenađenja koje će im život uskoro prirediti. Neki izuzetno ostvareni pojedinci, kao što su Ranalf Fajns i Edi Izard, osećali su da njihovo šesnaestogodišnje „ja“ još uvek živi duboko u njima, povremeno ih preplavljujući osećanjima melanholije ili osećajem niže vrednosti.

Džon Kliz, Imelda Stonton i Dominik Vest su me zadivili svojom nezainteresovanošću za slavu i time što im je važnije kako će ih pamtiti njihova porodica. Neke osobe koje sam intervjuisala su se jednostavno pokazale kao izuzetno impresivne – ko bi mogao da se ne oduševi zabavnom, smelom, romantičnom Olivijom Kolman, vragolastim Vernerom Hercogom jedinstvenog duha, ili širokogrudim, neukrotivim Vil.aj.emom (čije su reči toliko nadahnule Marka Karnija, guvernera Banke Engleske, da ih je citirao u uvodnom govoru 2018. godine – što je sigurno prvi put da su se Vil.aj.em, *Big išju* i vodeća ličnost u oblasti finansija zajedno našli u jednom značajnom obraćanju!).

Neke od priča koje sam čula su me oborile s nogu, od šokantnog iskustva Mirijam Margoliz kada je otkrila majci svoju seksualnu orijentaciju do emotivnog ponovnog sjedinjenja Moa Fare sa svojim bratom blizancem Hasanom dvanaest godina nakon što su ih okrutne okolnosti razdvojile u Džibutiju.

Skoro svima koji su izgubili jednog ili oba roditelja oni nedostaju više nego što su očekivali. A opis sopstvenog braka Vilka Džonsona ostaje jedna od najupečatljivijih evokacija strasti i odanosti koje sam ikada čula.

Od prvog objavljivanja ove knjige 2019. godine, obavila sam još mnogo fascinantnih intervjuva, od kojih je nekolicina dodata ovom izdanju. Tako sada možete da čitate i o detaljnim planovima za slavu Džarvisa Kokera kao tinejdžera (koji obuhvataju đubretarce, pantalone iz C&A i „šišave čarape“), da otkrijete šta je Doli Parton oduvek htela da kaže Elvisu i da zamislite kako moj lični heroj Lin-Manuel Miranda skače na noge u jednom prometnom londonskom restoranu kako bi mi odrepovao „Aleksandera Hamiltona“ (prilično sam sigurna da se to zaista desilo, mada mi sada deluje kao san).

Često sam razgovarala sa svojim prijateljem i kolegom novinarom Adrijanom Lobom, koji je obavio neke od ovih intervjuva, o tome kakva je to privilegija pričati sa izuzetnim ljudima poput onih u ovoj zbirci. Među njima su ljudi koji su vodili nacije, osvajali olimpijska zlata ili najviše planine na svetu i bukvalno išli do Meseca i nazad. Na kraju su se skoro svi složili da je ljubav, kako bi to F. Skot Ficdžerald rekao, „početak i kraj svega“. Zato se prvobitno izdanje ove knjige završava mudrim i dirljivim rečima Vilka Džonsona o toj najvažnijoj ljudskoj baznoj liniji. Nadam se da će te reči ostaviti onako dubok utisak na vas kao što su ostavile na mene.

Džejn Grejam
urednik za književnost, *Big išju*
jun 2021.

Džon Berd

Suosnivač *Big išjua*

Savet koji bih dao sebi u mlađim danima jeste: „Nemoj da te uhvate.“ Eto mene tamo, sa šesnaest godina, u ustanovi – mrzeo sam sve ustanove i nametnuto društvo momaka. Mrzeo sam momke; mrzeo sam njihove živote, njihove mirise, njihove preokupacije. Voleo sam devojke toliko da sam tugovao, ne zato što sam grešio već zato što sam udaljio sebe od devojaka.

Nisam voleo momke ni zato što su bili nasilnici i kukavice i što su se udruživali jedni protiv drugih. Ili udarali sitnije dečake. Među njima nikada nije bilo nikakve jednakosti. Ponekad sam dobijao batine jer sam se suprotstavljao maltretiranju. Ali na kraju sam vraćao milo za drago kad sam ojačao, a i sprijateljio sam se s još krupnijim momcima. Neke spektakularne osvetničke napade smo organizovali ja i još jedan momak koji isto nije prihvatao maltretiranje.

Sa šesnaest godina bio sam u popravnom domu na tri do pet godina zbog uzimanja novca pod lažnim izgovorom. Takođe sam pobeo baš pred svoj šesnaesti rođendan i sa još jednim momkom ukrao ostin hili sprajt i slupao ga pri brzini od 140 kilometara na sat. Policija je rekla da se auto kretao 164 kilometra na sat i ja sam im verovao sve dok nisam upoznao

jednog ljubitelja automobila koji mi je rekao da se volan nekontrolisano trese na 140 kilometara na sat i da bi trebalo da tražim odštetu od policije zbog njihovog preterivanja.

Poslat sam u muški maloletnički zatvor Ešfild i upravo tamo se, za nekoliko meseci, promenio moj život. Zatvorski čuvar je zaključio da nisam dovoljno vešt u čitanju i dao mi je jednu knjigu. Tražio je da podvučem grafitnom olovkom sve reči koje ne razumem; začudio se koje reči znam i podjednako se čudio što ne znam neke bezvezne male reči od kojih je zavisio smisao rečenice.

Vratio sam se u popravní dom sa sposobnošću čitanja koja je skočila za samo nekoliko nedelja, a sve to samo zato što sam imao hrabrosti da priznam da ne razumem ono što čitam. Imao sam veliku sreću što sam izveden pred baronicu Vuton koja mi je izricala kazne od moje desete godine za dela kao što su krađa po radnjama, provala, bežanje iz škole i krađa bicikala. Vratio sam se besomučno čitajući i od tada čitam, umesto da se pretvaram da čitam. Ali, sa šesnaest godina, očekivao sam da budem zatvoren bar još nekoliko godina i da budem u društvu momaka i njihovih gadnih navika i uskih vidika. Šta sam mogao da uradim?

Odlučio sam da postanem slikar. Ne moler i dekorater – crtaću i slikaću i držaću se dalje od gadova koji hoće da pričaju o devojkama kao o komadima mesa, o brzim kolima, fudbalu i svim tim mačo glupostima. I tući ću se i zauzimaću se za prava slabijih protiv ove ubojite grupe siledžija. Suvišno je reći da sam dobio više udaraca nego što sam ih zadao, ali činilo se da je to da budeš vitez u sjajnom oklopu nešto čemu vredi težiti. Takođe me je nadahnjivalo i to što sam pobožni katolik – Isus je bio svuda u mom životu. Hteo sam da budem sveštenik i slikar kao Pjero dela Frančeska, jedan od najvećih slikara koji su ikada uzeli četkicu u ruke.

Moj savet mlađem Džonu bi bio ne samo da ga ne uhvate nego i da, pre svega, ne radi pogrešne stvari kako ne bi imao

razloga da se plaši duge ruke zakona. Ili onih odvratnih, smrdljivih maloletničkih ustanova ispunjenih prdežom, gde su momci želeli da se takmiče u hvalisanju ili masturbiranju.

Takođe bih rekao mlađem sebi da pokuša da ga ne izjeda mržnja prema ljudima koji ga okružuju. Ne greši jer ćeš zažaliti. Probaj da prestaneš da se tučeš sa ljudima samo da bi se tukao. I neka ti te četkice stalno budu u pokretu – možeš da postaneš genije kakav misliš da si samo revnosnim radom.

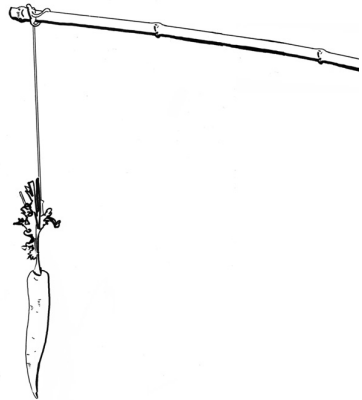
Još jedna stvar koju bih voleo da došapnem mlađem sebi bila bi da moja majka neće dugo poživeti. Umrkla je kada sam bio u ranim dvadesetim i to je možda bila najveća nesreća u celom mom životu. Čak i sada kada mi se ljudi žale kako ih opterećuju njihove mame i tate, to me žacne. Često kažem kako bih voleo da još uvek imam roditelje da mi kažu kakvu sam zbrku napravio u svom životu ili da mi daju savet za koji mislim da je skroz pogrešan.

Moj prezir prema muškarcima je nestao kada sam i sam dobio dečake. Voleo bih da mlađem sebi kažem da postoji dubina u svima nama, ali ponekad moraš da uđeš u dubinu, čak i među momcima. Takođe bih rekao mlađem sebi da će žene biti te koje će od Džona Berda napraviti nešto više nego što je ukupan zbir njegovih grešaka: moje tri supruge koje su me upristojile i moje tašte koje su se prema meni ophodile bez predrasuda. I možda Anita Rodik, koja je napravila revoluciju sa losionom za stopala od mente, što je pomoglo meni i njenom suprugu Gordonu da pretvorimo *Big išju* u stvarnost.

Da rezimiram, rekao bih mlađem sebi: „Uspesi se postižu u društvu mnogih. Jer nijedan muškarac ili žena nije zaista ostrvo.“ Istovremeno, želeo bih da kažem sebi: „Prestani da pokušavaš da budeš vođa i oslonac drugima.“ Tek sada shvatam da ljudi moraju zaista da koriste sopstvene veštine i sposobnosti, a ne da stalno čekaju da ih sledeća „Majka Tereza Fulam brodveja“ izvede iz blata.

PRVO POGLAVLJE

Ambicija

Bili Džin King

teniserka

5. februar 2018.

Oduvek sam želela da menjam svet. Doživela sam otkrovenje kada sam imala dvanaest godina, kada sam primetila da svi u mom sportu nose bele patike, belu odeću i igraju belim lopticama – i da su svi koji igraju belci. Zapitala sam se: „Gde su svi ostali?“ I tako sam dala obećanje tog dana da ću se do kraja života boriti za jednakost svih. A znala sam da ću moći da imam priliku zbog tenisa. Nisam shvatala ideju da treba imati platformu, ali sam znala da ću morati da budem „broj jedan“ ako hoću da stvarno promenim stvari.

Zapravo sam prvo volela klavir, ali nisam baš bila toliko dobra i brzo sam to shvatila. Međutim, Bog je dao mom mlađem bratu i meni veoma dobru koordinaciju oko-ruka i mogli smo brzo da trčimo. Od kada sam drugi put uzela teniski reket u ruke, sa 11 godina, želela sam da budem najbolja na svetu. I tako sam, sa šesnaest godina, već pet godina bila u toj misiji i počinjala sam da dobro igram na seniorskim turnirima. Wimbledon je delovao zaista daleko od Južne Kalifornije, ali nakon što sam izgubila u tri seta od En Džouns, Harold Gajver mi je ponudio pomoć da stignem tamo. Odbila sam je. Nisam bila spremna. Godinu dana kasnije, kada sam imala sedamnaest

godina, osećala sam da sam to zaslužila i setila sam se njega. Tada nije bilo para u tenisu. Igrali ste zato što ste to voleli. Bili smo amateri sa četrnaest dolara dnevno. Profesionalni tenis je počeo 1968, ali mi smo morale da se borimo za to da budemo jednako plaćene, i zato smo osnovale VTA tur.

Pošto su moji roditelji proživeli Veliku depresiju, a moj tata se borio u Drugom svetskom ratu, učili su nas da ne budemo skloni riziku. „Ako nemaš, nemoj da trošiš.“ Moja majka me je posela pored sebe kad sam imala deset godina i pokazala mi je njihov budžet. To je bila jedna od najvažnijih stvari koje je ikada uradila, jer ja nisam imala pojma da svaki put kada pritisnem prekidač za svetlo trošim novac niti da svako putovanje kolima iziskuje novac za benzin. Moj tata je bio vatrogasac pa smo uvek bili u stisci s novcem, ali od roditelja sam naučila da vodim svoje finansije i veoma sam ih zahvalna na tome.

Volela bih da sam marširala sa Martinom Luterom Kingom Mlađim, ali udarala sam teniske loptice sve vreme. Kada je održao govor „Imam jedan san“ 1963. godine, imala sam devetnaest godina i to je bila velika stvar. Onda je Dž. F. K. ubijen u atentatu na moj dvadeseti rođendan, pa onda King, a onda Robert Kenedi. Svi ti ljudi su ubijeni šezdesetih godina, a ja sam obožavala baš svakoga od njih. Uradila bih više da sam imala priliku – ili da sam imala hrabrosti. Ušla sam u politiku zato što sam primećivala stvari. Kada smo pokušavali da promenimo tenis, stvarno sam se upustila u to. Pokušala sam da pomognem da se usvoji Poglavlje IX, koje je bilo važan deo zakonodavstva o jednakosti u SAD. Do kasnih šezdesetih, shvatila sam stvari i imala sam priliku da pomognem, ali sam još uvek udarala teniske loptice. Na sreću, svaki udarac teniske loptice pomogao je da se moj glas jače čuje, ali sam osećala krivicu. Htela sam da učinim više od toga. Htela sam da promenim stvari.

Sada ne razmišljam mnogo o tenisu, ali mlađa „ja“ bi bila najponosnija zbog osvajanja Vimbldona i zbog toga što sam bila prva na svetu više puta. Zapravo sam više volela dubl od singla

jer sam odrasla baveći se timskim sportovima. Moj mlađi brat je profesionalno igrao bejzbol za San Francisco Džajantse. Voleli smo da budemo pod pritiskom i bili smo vrlo uspešni tada. Uvek kažem da je pritisak privilegija i da se šampioni prilagođavaju. I mislim na šampione u životu, a ne samo na sportiste.

Kada ste vodeći u nečemu, moguće je da ćete biti veoma usamljeni. Postojala je prava solidarnost između nas devet koje smo osnovale VTA tur, ali smo bile izopštene od naših kolega igrača. Bilo je to teško vreme. Nije bilo zabavno. Svaki dan sam zamišljala šta će se desiti ako izgubim od Bobija Rigsa.* Išao je za mnom dve godine i uvek sam ga odbijala, ali čim je Margaret Kort odigrala s njim i izgubila, znala sam šta moram da uradim. Znala sam da će to biti mnogo krupna stvar. Znala sam da će biti ludnica. Gde god da ste išli, taj meč je bio tema broj jedan. I znala sam koliko je važno da pobedim.

Nisam se osećala prijatno u sopstvenoj koži dok nisam napunila pedeset jednu godinu. Mnogo mi je vremena trebalo. Zato bih rekla mlađoj sebi: „Proći ćeš kroz težak period sa svojom seksualnošću (ona bi rekla, 'Šta? O čemu se radi?') ali sve će dobro ispasti.“ Moja majka je govorila: „Budi verna sebi samoj“, ali bilo mi je teško da budem verna samoj sebi. Ona je bila veoma homofobična, pa je to bio zanimljiv period, dok sam smišljala kako će to da funkcioniše. Tata je to lakše prihvatio. Njoj je teže išlo i duže je trajalo. Ja sam pokušavala da shvatim ko sam i viđala sam se sa različitim ljudima, ali nisam tip osobe za vezu na jedno veče. Stvari su došle na svoje mesto kada sam ostvarila čvrstu vezu. Ilana i ja smo zajedno trideset godina i kada sam ušla u vezu sa njom, konačno sam osetila da sam se smirila.

Ja sam pomalo komplikovana – više mi se sviđaju muška tela. Ako smo na nekoj zabavi, gledam muška tela, ali ženska lica. Tu se više radi o emocijama i povezivanju. Trenutno sam

* U čuvenoj Bici polova 1973. godine.

lezbejka. Ja sam kvir. Klinci sada kažu kvir. To je ranije bila najgora stvar koju možete da kažete, ali ja uvek pitam mlade, a ako oni kažu „kvir“, to mi je dovoljno. Važno je ići u korak s vremenom. Mladi postavljaju standarde. Nisam imala onoliko vremena koliko sam želela da pomognem LGBTQ zajednici kada sam udarala teniske loptice. Još uvek nisam bila potpuno spoznala ko sam, tako da sam prilično kasno ušla u sve to.

Moji mama i tata su preminuli, ali ja im se obraćam svaki dan. Ne znam da li me čuju, ali ja im pričam. Kažem, recimo, „Šta mislite o ovome?“ I obično znam šta bi moji roditelji rekli. Bili su veoma strogi i uvek bi mi rekli da budem iskrena, da imam integritet i da uradim pravu stvar. „Moraš da živiš prvo sama sa sobom i da imaš spokoj.“ O bože, roditelji su mi bili suvo zlato.

Moj život je ispao bolji nego što sam mogla i da zamislim. Da mi je neko rekao da ću godinama biti najbolja na svetu, da će dva filma biti snimljena o meni – sa Holi Hanter i sada Emom Stoun koje igraju mene – i da će pesma biti napisana o meni, zapravo ne samo jedna, mislite da bih mu poverovala? Nema šanse.

Svaka generacija mora da se bori za ravnopravnost. Nikada niste pobedili. Šokantno je da je Tramp predsednik i da idemo unazad. Na tu stranu ide klatno i to je naša krivica. Ali milenijalci i današnji klinci su najpozitivnije generacije svih vremena u pogledu inkluzije i oni to mogu da ostvare, pa tu leži moja nada. Oni će potpuno uspeti u tome. Ostvariće tako veliki napredak. Volela bih da sam opet u tim godinama, zato što bih „razbijala“! Oni imaju priliku da stvarno učine ovaj svet boljim mestom za život. Boljim nego što smo ikada sanjali...

Mira Sajal

komičarka i glumica

24. septembar 2012.

Kada sam imala šesnaest godina, moj svet je bio mali i tih. Živela sam u malom gradu, imala sam blisku porodicu i išla sam u malu žensku osnovnu školu. Glavna briga mi je bila kako ću proći na završnim ispitima i da li ću biti izabrana za tim u netbolu. Išla sam u dobru školu koja je podsticala devojčice da steknu dobro obrazovanje i ostvare svoj puni potencijal. Dečaci nisu bili previše prisutni, što je za mene bilo sjajno – pošto nisu bili važan deo mog života, imala sam vremena da shvatim ko sam pre nego što se stvari zakomplikuju.

Imala sam popriličan višak kilograma i bila sam dosta stidljiva, pa sam živela zagledana u svoj unutrašnji svet. Nijedan dečko me nikada nije ni pogledao niti me pozvao da izađemo, a ja to nisam ni očekivala. Ni ja sebe ne bih pozvala da izađemo. Ako su uopšte pričali sa mnom, momci su se samo zezali ili su se žalili na svoje devojke. Bila sam veoma svesna da sam okružena hormonima i neki moji prijatelji su se međusobno muvali, ali mislim da sam ja odložila brige u vezi sa momcima negde u stranu i prosto sam se nadala svim srcem da će jednog dana neko videti dalje od očiglednog i kome ću se svideti takva kakva sam.

Bila sam relativno srećna, ali u meni je bilo i prave ozlojeđenosti. Imala sam neke svoje probleme. Bila sam jedna od samo tri Indijke u mojoj školi. Imala sam ambicije u vezi sa pisanjem i glumom, ali sam ih zadržala za sebe jer se devojke poput mene nisu bavile takvim stvarima. Vodila sam unutrašnji sukob sa samom sobom, između svih tih umetničkih snova koje sam imala i moje druge strane, koja je bila praktična i razumna. To me je, zapravo, prilično razdiralo. Zнала sam da u meni postoji nešto što očajnički želi da pobegne iz tog malog sveta, ali nisam znala kako da to uradim. Dakle, bilo je straha da se to neće ostvariti, a nisam se ljutila na čitav svet.

Kada bih sada sreła tinejdžerku Miru, vodeći se prvim utiscima, videla bih samo nekog zaobljenog i tetkastog i možda se ne bih ni potrudila da je malo bolje upoznam. Ali ako bih je naterala da se otvori, mislim da bi mi se svidela. U njoj ima humora i mašte, koji čekaju da se pokažu. Rekla bih joj da ne bude tako stroga prema sebi – toliko je vremena pred njom. Rekla bih: „Neće se sve desiti brzo, ali i ne treba. Moraš da prođeš kroz mnogo toga. Ali imaj malo vere u sebe.“ Rekla bih joj da mi je sada ideja da je imati momka ono što te čini uspešnom i prihvaćenom – toliko čudna zamisao. Ono što će privući svakoga jeste ako se sviđaš samoj sebi i ako si srećna u sopstvenom društvu. I pažljivo bih joj saopštila da se neće udati za jednog od Ozmondovih. Nekada sam zaista mislila da bi se to stvarno moglo desiti.

Odlučujući trenutak je za mene bio samostalna predstava koju sam odigrala na završnoj godini na Univerzitetu u Mančesteru. To je bio monolog u duhu crne komedije o mladoj Indijki koja pobegne od kuće da bi postala glumica. Igrala sam nekih dvanaest likova, muških i ženskih. Sve što sam osećala pretočila sam u tih pedeset minuta. Za divno čudo, nisam čak ni imala neku veliku tremu dok sam to radila jer sam mislila da nemam šta da izgubim. Bila je to labudova pesma za sve kreativne snove koje sam ikada imala, zato što sam do tada već bila prihvatila

da se oni nikada neće ostvariti. Izbacivala sam te snove iz svog sistema pre nego što sam se smirila. Niko me nije poznao – pa šta ako napravim budalu od sebe? I zapravo je baš ta luda hrabrost sve promenila. Kada sam odigrala i osetila reakciju publike, uvidela sam magiju pozorišta. Predstava je privukla dosta pažnje i na kraju sam otišla s njom u Edinburg, gde je dobila nekoliko nagrada, a onda me je zapazio neko u „Rojal kortu“ i ponudio mi glumački posao. Mogla sam da nastavim sa svojim akademskim životom ili sam mogla da skočim u nepoznato. I ja sam skočila.

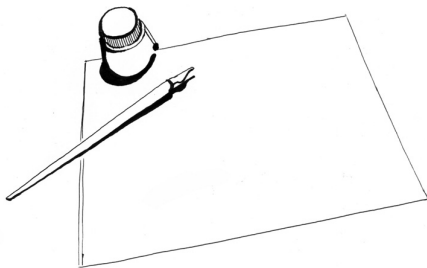
Uveravala bih mlađu verziju sebe da će upoznati srodne duše, ali tek u ranim tridesetim. Tada sam se povezala sa ekipom serije *Blagi bože*. Nije bilo lako pokrenuti tu emisiju, ali taj proces je bio tako čaroban. Sve tajne koje je svako od nas imao u svojoj glavi dok smo odrastali kao druga generacija u zemlji, sve stvari zbog kojih smo se smejali, ali koje nikome oko nas nisu bile smešne – odjednom, o Bože, nisam jedina. Svi smo odmah shvatili, bez potrebe da objašnjavamo. Prišli smo toj seriji sa istom onom ludom hrabrošću sa kojom sam ja bila prišla svojoj predstavi – nismo znali da li će bilo ko drugi to razumeti, ali smo znali da to moramo da uradimo tako da bude istinito. Ipak, ostvarila je ogroman uticaj i dobila nagrade i imali smo veliku turneju s njom – to je najbliže što ću ikad prići rokenrolu.

Rekla bih mlađoj sebi da je društveno umrežavanje i ostvarivanje odnosa u industriji mnogo važnije nego što ona misli. Nekada sam verovala da rad govori sam za sebe. S posla bih otišla sprijateljivši se sa šminkerkom, a ne sa rediteljem. Ali svet zaista funkcioniše po klanovskim linijama; ljudi su skloni tome da uzimaju i ponovo angažuju ljude iz svog klana. Ja još uvek nisam baš u nekom klanu, a sada je verovatno i prekasno za to. Možda je trebalo da budem umešnija u razvijanju odnosa kada sam bila mlađa, mada bih to radila stisnutih zuba. A i to ne bi došlo prirodno – ne možete prosto da kažete: „Daj mi prokleti

posao.“ Postala bih kao Alan Partridž, koji kaže uredniku da pomiriše njegov sir.* Ja još uvek ne znam šta ću raditi posle svog sledećeg posla, ali prihvatila sam da će moja karijera uvek biti takva. Meni je teško dodeliti ulogu. To me povremeno razočara, nakon svega što sam do sada uradila.

Mlada „ja“ jednostavno ne bi mogla da poveruje da će moj život ispasti ovakav. Samo delić nje bi pomislio: *O, bože, stvarno? Mogu li da zarađujem za život radeći ono o čemu sam sanjala?* Počneš da se plašiš nadanja, ali istovremeno moraš da imaš malo optimizma u sebi u ovom poslu.

Kada bih rekla šesnaestogodišnjoj sebi da će jednog dana Doni Ozmond biti gost u predstavi u kojoj ću ja igrati ženu od 85 godina – to bi bio trenutak u kom bi se ta mlađa verzija mene onesvestila. Taj čovek sa postera na tvom zidu – iskidaćeš ga od zezanja na kauču, pri čemu ćeš biti obučena kao Indijka od 85 godina. Kako genijalno.

* Radi se o čuvenoj sceni iz britanskog sitkoma *Ja sam Alan Partridž*. (Prim. prev.)

Alis Kuper

muzičar

24. oktobar 2011.

Sa šesnaest godina, sve svoje vreme sam provodio ili trenirajući ili vežbajući. Bio sam takmičarski nastrojen trkač na duže staze u školi, a takođe sam bio u jednom malom bendu koji se zvao *Spajders* – prvobitni bend od kog je nastao *Alis Kuper*. Tako da sam sve svoje vreme provodio ili trenirajući ili vežbajući. Jednostavno nisam imao baš puno vremena za domaće zadatke. Mi momci u bendovima uvek smo imali devojke koje su nam radile domaće zadatke. Jeste li gledali nekad film *Slobodan dan Ferisa Bulera*? Ja sam bio Feris Buler, odeljenski klovn, odeljenski prevarant.

Znam da bi mi se svideo taj klinac, šesnaestogodišnji ja, kada bih ga sada sreo. On je bio Mister personaliti. Rekao bih mu: „Uvek prati svoje instinkte, oni su baš dobri.“ Imao sam neke dobre ideje kad sam bio klinac i sproveo sam ih u delo. Osvrnuo sam se oko sebe i pomislio: *Niko ne želi da bude negativac roka*. I zato sam stvorio Alisa da bude negativac. Nisam hteo da budem kao svi drugi; hteo sam da budem potpuno drugačiji. Mislim da će vas to, i uvažavanje zaista dobre rok muzike, i umeće u njenom sviranju, odvesti veoma daleko. Bili smo toliko drugačiji da su drugi bendovi rekli da nemamo

šanse. Većina njih sada više nije tu, a ja još uvek jesam, dvadeset sedam albuma i četrdeset svetskih turneja kasnije.

Moj tata je bio veoma moćan pastor, ali je voleo i muziku – Sinatru, a onda rani rokenrol. On nikada nije mislio da je to đavolja muzika – govorio je da je to samo muzika, zašto ljudi pokušavaju da je pretvore u verski problem? Sviđalo mu se to što radimo i shvatao je naš smisao za humor, da ja glumim Kapetana Kuku. I nikada nismo vikali jedan na drugog, uvek smo bili najbolji prijatelji. Ali ono što nije mogao da prihvati je moj način života – to što sam pio svakog dana, živeo život rok zvezde, to nije bio život kakav je on želeo da vodim.

Mislim da bih se ja kao tinejdžer iznenadio dužinom moje karijere. Sećam se kada je prvobitni bend bio na okupu – imao sam dvadeset dve godine, a mi smo upravo bili objavili „School's Out“ – i neko je ušao u prostoriju i rekao: „Vaša ploča je upravo izbila na prvo mesto.“ Mi smo se pogledali i počeli smo da se smejemo. To je bilo tako suludo – da bend koji nije ni trebalo da ostane zajedno može da ima ploču na prvom mestu top-liste. Nismo mogli da verujemo – ovaj mali srednjoškolski bend koji niko nije voleo bio je na prvom mestu.

Ipak, bio sam potpuno ubeđen da ću biti rok zvezda. Nisam imao nikakvih sumnji. Nismo imali nameru da stanemo dok to ne postanemo. Bili smo vrlo odlučni. Kada ste dugoprugaš, nikada ne stajete. Imate ovakav način razmišljanja: ova trka nije gotova dok ne pobedim ili ne pređem ciljnu liniju. Takođe mislim da je to imalo neke veze sa načinom na koji smo posmatrali svoju muzičku karijeru. Mik Džeger je jednom rekao da se nada da neće još uvek pevati „Satisfaction“ sa trideset godina – pa, ima šezdeset sedam godina i još uvek je peva. Ja sam sve to lako prihvatio. Ako me neko pita da vodim dodelu Gremi nagrada, to mi uopšte ne smeta. Ja sam rođen za ovo. Na sceni se najprijatnije osećam.

Da mogu da se vratim unazad, savetovao bih tom klincu da izbegava piće. Počeo sam tek kad sam imao dvadeset jednu

godinu i tada nisam shvatao da ću postati alkoholičar. Tokom većeg dela svoje karijere bio sam funkcionalni alkoholičar, mada nikada nisam bio čudovište. Bio sam veseli pijanac, a ne destruktivni, pakosni, surovi, glupi pijanac. Bio sam baš kakav sam i sad, izuzev činjenice da me je alkohol ubijao iznutra. Moja žena i ja smo 35 godina u braku. Tokom prvih pet godina braka sam, verovatno, najviše pio, ali to nikada nije uticalo na naš odnos. Kada je to počelo da me ubija – otišli smo u bolnicu. Tako da je to bilo loše, ali je takođe istina da je borba sa alkoholom bila veoma važan deo mog života. Iz prolaska kroz tu borbu i pobeđe još uvek izvlačim pouke. I sada kada alkohol više nije u mom životu, nema mnogo toga drugog zbog čega bih se brinuo.

Do sada sam snimio osamnaest filmova. Za mene je to bio jednostavan potez da počnem da se bavim glumom; osećao sam da već imam toliko iskustva radeći nešto nalik na brodvejsku predstavu, kada je Alis Kuper počeo da se pojavljuje na sceni. Sve što je trebalo da naučim na filmu bila je tehnika – morao sam da pravim manje pokrete. Ali što se tiče igranja nekog lika, ja sam već godinama glumio nekog drugog. Alis je grozan, arogantan, loš tip. Zabavno je igrati ga – to je skoro kao terapija, toliko je različit od mene. Pravi „ja“ sam suprug, koji je u srećom braku i potpuno veran 35 godina. Idem u crkvu sa svojom decom i družim se sa njima. Idemo na koncerte zajedno – recimo, Snup Doga ili Merilina Mensona – i posle razgovaramo o tome. Moja ćerka možda kaže: „Da li baš moraju toliko da psuju?“, a ja odgovorim: „Pa, ne, mislim da ne moraš to da radiš da bi bio zabavljač.“

Drago mi je što je moj tata doživeo da vidi kako sam se vratio hrišćanskom načinu života. Mislim da je to bio veliki trenutak za njega. Video je kako sam se pretvorio u bludnog sina, koji je otišao i vratio se. Nakon mog alkoholizma, moja supruga i ja smo rekli da moramo stvarno da razmislimo o tome šta je važno i da moramo da se vratimo crkvi. Biti rok

zvezda je samo profesija – to nije važnije od vaše duše, od onoga u šta verujete. A morate da odgovarate pred Gospodom. Posle mog alkoholizma zaista sam shvatio da je biti rok zvezda samo zanimanje. Ali mislim da mi je to shvatanje uvek bilo u krvi. Nikada nije bilo ničega bogohulnog u mom nastupu – zapravo sam ismevao Satanu. A mislim da Gospodu nije smetalo što ismevam Satanu.

Džon Ronson

pisac

6. jun 2011.

Bio sam nesrećan sa šesnaest godina, kada sam živio u predgrađu Kardifa. Prolazio sam kroz težak period. Bio sam neprimetan, nisam bio posebno popularan, dosta sam se ugojio. Škola mi nije bila neko uživanje – bio sam dobar đak, ali ništa posebno. To je verovatno bio najgori period za mene. Samo sam lutao ulicama Kardifa, zapravo. Imao sam, valjda, ponekog prijatelja. Ali sam sreo jednog tipa kog sam znao u školi koji nije uspeo u životu i on mi je rekao da za to krivi to što je bio toliko popularan u školi. Bile su mu potrebne godine da raskrsti s tim da je bio kralj „Kardifске srednje škole“. Bilo bi divno vratiti se u prošlost i reći to mladom meni; sav taj jad – sve je to dobro.

Postojao je jedan bioskop u Kardifu koji se zvao *Čepter*, a u njemu su se prikazivali nezavisni filmovi. Sećam se da sam otišao tamo na dvostruku projekciju i pogledao filmove *Zelig* i *Kralj komedije*. Prošle nedelje sam upoznao Debi Hari i Krisa Stajna iz grupe *Blondi* i rekao sam im da su mnoge stvari koje su mi davale nadu kada sam bio tinejdžer bile iz Njujorka – *Blondi*, *Lu Rid*, *Vudi Alen*, *Martin Skorseze*. A otprilike u isto vreme sam otkrio *Kurta Vonegata*, kao i *Prajvat aj*, *Tajm-aut* i *Gardijan*.

Mama me je terala da volontiram u lokalnoj radio-stanici. U početku su to bile stvarno dosadne stvari vezane za zajednicu, pomaganje ljudima koji imaju problema sa opštinskim većem. Ali tamo je bilo i nekoliko ekscentričnih di-džejeva koji su me puštali u etar i počeo sam da dobijam pomalo prostora u njihovim emisijama. Tako da mora da su videli nešto u meni, valjda.

Šam sam otišao na Edinburški festival sa šesnaestak godina. Visio sam s komičarima kao što su Mark Tomas i Džo Brend, kao neki jadni obožavalac. Sećam se da me je Mark baš izgrdio, rekavši: „Pogledaj se, samo sediš tu i gledaš. Kada ćeš nešto ti da odradiš?“ U tom trenutku sam samo pomislio da me vređa. Ali verovatno mi je davao izuzetno dobar savet, mada ga nisam poslušao bar još pet narednih godina. Ipak, to iskustvo mi je bilo stvarno važno jer sam bio van mizernog Kardifa i zapravo sam upijao život.

Šesnaestogodišnji ja ne bi izabrao da se bavi pisanjem; pretpostavio bi da bi to bilo usamljениčki i dosadno. Sve što je hteo da radi bilo je ono što je zaista i radio narednih pet godina – potpuno podbacivao. Otišao sam u London kada sam imao osamnaest godina i živeo sam u svratištu. Bio sam hedonistički nastrojen i isprao sam Kardif iz sebe. Život mi je postao divan od trenutka kada me je mama odvezla tamo: smršao sam, počeo da izlazim s devojicama, stekao samopouzdanje, bio sam popularan. Ostvario mi se san.

Kada bih sada sreo tog tinejdžera, mislim da mi se ne bi svideo. Nekako je bio nedopadljiv, nezgrapan i nezgodan. Nedavno sam se našao sa Timom Butom iz grupe „Džejms“ (zapravo smo se upoznali još kada sam bio tinejdžer), i on mi je rekao: „Tada si se baš loše osećao u sopstvenoj koži.“ Zato, kada me je neko i uzeo pod svoje okrilje, to je zapravo bilo iz čovekoljublja – nisam oduševljavao ljude.

Ali mladi Džon bi bio zadivljen svim stvarima koje sam uradio. On je pomalo bio površna budala, pa bi ga činjenica da je Džordž Kluni napravio film po jednoj od mojih knjiga

oborila s nogu. A kada bi znao da će upoznati Debi Hari jednog dana – to bi ga oduvalo. Prošle nedelje sam bio u emisiji *Dejli šou* i pomislio sam: *Kad bi onaj šesnaestogodišnji sanjar Džon mogao sad da me vidi...* Bilo bi sjajno vratiti se unazad i reći mu da to što se ne uklapa, što ga zezaju, guraju u stranu da posmatra, da vidi svet na drugačiji način – da će sve to pomoći kada dođe vreme da gradi karijeru.

Kad sam prvi put postao otac, dali su mi bebu, a ja sam rekao: „Šta sad da radim?“ Do Džoelove treće ili četvrte godine, postao sam bolji u tome, mada je moja supruga često morala da bude stroga – ja nisam dobar u tom delu. Moj sin je zanimljiv, neobičan klinac. Sećam se kako sam ponosno rekao nekome da je, kada je bio mlađi, baš umeo da bude sarkastičan, a ta osoba me je pogledala u stilu: „To ne mora da bude tako dobro.“

Nikoga na svetu nisam voleo više nego Kler Grogan kada sam imao šesnaest godina. Voleo bih da kažem mladom Džonu da će je sresti jednog dana i ona će biti zaista fina prema njemu i čak će ga cmoknuti u obraz, jer će biti sasvim očigledno da dvadeset godina nikoga nije voleo više nego nju.